

Det nya Sverige – är alla lärare språklärare?

Det ideologiska och språkpolitiska landskapet i skolan

Det råder en politisk enighet om att svenska är huvudspråket i Sverige och att alla har rätt till goda kunskaper i svenska, men också i sitt modersmål (Språklagen 2009:600). Det finns också en tydlig flerspråkighetsdiskurs, där språkkunskaper ses som något positivt och åtråvärt (Lgr11, s.76) och samhället beskrivs som flerspråkigt och flerkulturellt (Lgr11, s.7, s.239). Språkets roll för individens utveckling lyfts fram i samtliga kursplaner för språkämnerna, men språket ses också som ett viktigt medierande verktyg:

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Att ha ett rikt och varierat språk är betydelsefullt för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att ha tillgång till sitt modersmål underlättar också språkutveckling och lärande inom olika områden. (Lgr11, s.87, kursplanen för modersmål)

Alla barn har rätt till sitt språk

Modersmålsundervisning sporadiskt sedan 1960-talet, idag reglerat i Skollagen. Ett eget ämne med kursplan.

Elever ska erbjudas undervisning om

- en eller båda vårdnadshavarna har annat språk än svenska som modersmål,
- språket utgör elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
- eleven har grundläggande(grundskolan)/goda (gymnasieskolan) kunskaper i språket.

Huvudmannen är skyldig att anordna modersmålsundervisning om

- det finns minst fem elever som har rätt till undervisningen,
- dessa elever önskar att få undervisning i språket, och
- det finns en lämplig lärare. (www.Skolverket.se)

Alla barn har rätt till svenska

Svenska som andraspråk är sedan 1995 ett eget ämne med egen kursplan.

Undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för

1. elever som har ett annat språk än svenska som modersmål,
2. elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och
3. invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare.

Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev.
(Skolförordningen 5 kap. 14 §)

Alla barn har rätt till en likvärdig utbildning

Alla barn och ungdomar som är bosatta i Sverige har enligt Skollagen rätt till utbildning utifrån sina individuella förutsättningar. I skolan ska läraren "ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande" och "organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga" (Lgr11, s.14).

"Målet för all undervisning är att eleverna ska nå kursplanernas kunskapsmål för att kunna avsluta sina studier i grundskolan med behörighet att fortsätta studierna i gymnasieskolan. Alla flerspråkiga elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven i ett eller flera ämnen p.g.a. att hen inte kan följa undervisning på svenska har rätt till stöd i form av studiehandledning på sitt modersmål eller ett

tidigare skolspråk (Skolförordningen, 5 kap. 4 §). Namnet till trots är det fråga om en flerspråkig undervisningsform (se Reath Warren, u.u.), vars omfattning bestäms av rektor. Denna stödform, vars innehåll bestäms i stor utsträckning av klasslärare/ämneslärare, ibland i samråd med studiehandledaren, avtar ju mer svenska eleven lär sig, ju mindre behovet bedöms vara. Studiehandledning på modersmål är således inte ett ämne med egen kursplan, utan undervisningsformen syftar till att eleverna ska uppnå målen i de olika ämnenas kursplaner.” (Juvonen u.u.)

Flerspråkiga elever i den svenska skolan

”Under läsåret 2014/15 hade 225 497 elever, eller 23,8% av samtliga elever i den svenska grundskolan, rätt till undervisning i ämnena svenska som andraspråk och annat modersmål än svenska (Skolverkets statistik 2016). Jämförbara siffror för gymnasieskolan var 77 993 elever, eller 24,5% av alla elever.” (Juvonen, u.u.)

”Under hösten 2015 ändrades situationen i världen drastiskt och Europa har upplevt de största flyktingströmmarna sedan andra världskriget. Enligt Migrationsverkets statistik (Migrationsverket 2016) tog Sverige under hela 2015 emot 162 877 asylsökande, främst från Syrien (51 338), Afghanistan (41 564) och Irak (20 857), men ett stort antal även från Eritrea (7 231), Somalia (5 465) och Iran (4 560). Därutöver klassificeras en stor grupp asylsökande, 7 711 personer, som statslösa. Jämfört med året innan fördubblades antalet asylsökanden. Språkligt tillhör dessa nya, stora migrantgrupperna, med undantag för dari (Afghanistan), till de redan stora minoritetsspråken i Sverige.

Majoriteten av de asylsökande, hela 70%, var män. Sammanlagt anlände 51 833 barn och ungdomar i åldern 7-17 år, och 28 920 unga vuxna i åldern 18-24 år. I dessa åldersgrupper var också majoriteten pojkar och unga män (78%), många dessutom ensamkommande (totalt 32 522 eller 78% av alla i åldersgruppen 7-17 år). Det är framför allt barnen och ungdomarna i denna grupp, men även individer i gruppen unga vuxna, som ska börja eller fortsätta sin utbildning i den svenska grundskolan eller i gymnasieskolan.”(Juvonen u.u.)

”Tabell 1. De vanligaste modersmålen i grundskolan läsåret 2014/15 och 2004/05. Ordnat efter lå 2014–2015. (Skolverkets statistik (2016). Hämtad 2016-02-18.)

Modersmål	Antal elever berättigade till modersmålsundervisning 2014/15	Andel (%) berättigade av samtliga elever 2014/15	Antal elever berättigade till modersmålsundervisning 2004/05	Andel (%) berättigade av samtliga elever 2004/05
Totalt	225 497	23,8	133 181	13,4
<i>10 största modersmålen</i>				
Arabiska	43 945	4,6	21 920	2,4
Somaliska	17 769	1,9	-	-
Bosniska/Kroatiska/Serbiska	14 586	1,5	14 511	1,6
Engelska	14 217	1,5	6 343	0,7
Spanska	12 492	1,3	8 776	1,0
Persiska	10 849	1,1	5 959	0,6
Finska	8 377	0,9	9 506	1,0
Albanska	8 193	0,9	7 533	0,8
Polska	7 616	0,8	-	-
Turkiska	6 898	0,7	4 987	0,5
Kurdiska	-	-	8 911	1,0
Albanska	-	-	7 533	0,8
Övriga språk (140 st.)	80 555	8,5	37 202	3,7

(Juvonen u.u.)

Mottagning och organisation av undervisning av nyanlända elever

Den svenska skollagen innehåller sedan första januari 2016 särskilda bestämmelser om nyanlända elever. Lagen innehåller en definition av vem som betraktas som nyanländ, och hur länge man inom det svenska skolväsendet behåller denna status:

Med nyanländ avses i denna lag den som

1. har varit bosatt utomlands,
2. nu är bosatt i landet, och
3. har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år.

En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.
(Skollagen 2010:800, § 12 a)

Kartläggning av elevernas tidigare kunskaper

“De barn och ungdomar som anländer till Sverige har i högst varierande grad med sig både kunskaper och erfarenheter av skolgång, mycket beroende på till anledningen till att de befinner sig i Sverige. Många har begränsade eller inga erfarenheter av att gå i skola och dessutom ibland en traumatisk flykt bakom sig, andra har obruten skolgång och har flyttat till Sverige med sina högutbildade föräldrar, som fått ett nytt arbete – och allt däremellan. Alla är dock nybörjare i den svenska skolan. Inom två månader efter det att eleven börjat sin skolgång, oavsett om eleven ska börja i grundskolan eller i gymnasieskolan, ska en kartläggning av elevens kunskaper göras (Skollagen 2010:800). Denna förändring i Skollagen trädde i kraft den 1 januari 2016 och Skolverket har fått regeringens uppdrag att ta fram nationellt kartläggningsmaterial. Materialet, som tas fram successivt av olika expertgrupper får redan användas för pedagogisk bedömning, men ska (förmodligen under våren 2016) bli obligatoriskt att använda. Kartläggningen sker i tre steg (Skolverket.se, hämtat 2016-03-11):

Steg 1: Elevens språk och erfarenheter.

Steg 2: Elevens kunskaper inom områdena litteracitet och numeracitet. Litteracitet handlar om elevens användning av skriftspråk i olika sammanhang och för olika syften. Numeracitet handlar om elevens förmåga att använda matematiskt tänkande när det gäller att lösa problem, föra resonemang, argumentera och motivera sina lösningar.

Steg 3: Elevens kunskaper i 15 av grundskolans ämnen.

Kartläggningen ska ske på ett språk som eleven behärskar, allra helst elevens starkaste språk. Vid behov kan man använda sig av en yrkesverksam tolk, modersmåls lärare eller någon annan till skolan knuten person. Beslut om av vem kartläggningen utförs fattas av rektor. För steg 1 och litteracitet i steg 2 rekommenderar Skolverket, baserat på utprövningen av kartläggningsmaterialet, att kartläggaren har kompetens inom modersmål, svenska som andraspråk eller flerspråkighet. Kartläggningen i steg 1 ska bland annat ta reda på elevens kunskaper i olika språk (modersmål och ett eventuellt tidigare skolspråk om inte modersmålet), däribland kunskaper i svenska. Målet för kartläggningen av svenska som andraspråk är en djupgående analys av elevens språkförmåga med tydlig inriktning på elevens behärskning av ett ämnesrelaterat språk. För numeracitetsbedömningen i Steg 2 betonas vikten av matematisk ämneskompetens hos kartläggaren.

De femton¹ ämnena som ska bedömas av en ämneskunnig bedömare i steg 3 är biologi, fysik, kemi, teknik, bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, moderna språk, musik, geografi, historia, religionskunskap, samhällskunskap och slöjd.

Kartläggningen är tänkt att, tillsammans med elevens ålder och personliga förhållanden (t.ex. tidigare skolgång), leda till att rektor kan fatta ett beslut om elevens placering i undervisningsgrupp

¹ På www.Skolverket.se listas dock de sexton ämnen som anges här.

och årskurs (grundskolan) eller ta fram en individuell studieplan (gymnasieskolan) utifrån elevens egna förutsättningar.” (Juvonen u.u.)

Mottagande och placering av nyanlända elever i grundskolan

”En nyanländ elev ska, efter kartläggningen av hans kunskaper, placeras i en klass på en årskurs som motsvarar hans kunskaper och förhållanden i övrigt. Det finns två huvudsakliga organisatoriska modeller för nyanländas skolning som båda bygger på tanken att eleverna behöver kunna svenska för att fullt ut kunna delta i undervisningen och utveckla sina kunskaper. Den ena, en särskild förberedelseklass eller introduktionsgrupp där man i första hand undervisar svenska som andraspråk bygger på tanken att eleverna behöver ha grundläggande svensk kunskaper innan ämnesundervisning i ordinarie klass är möjligt. För att underlätta senare övergång till ordinarie klass och möjliggöra viss ämnesundervisning utifrån elevens förutsättningar tillhör dock alla elever redan från början en ordinarie klass. Den andra organisatoriska modellen, direktplacering i ordinarie klass [...], betonar i sin tur att språkinläring sker snabbare i en kontext där språket används naturligt i en miljö som bjuder på tillfällen att interagera med jämnåriga infödda talare. De kommunala skolhuvudmännen bestämmer ifall eleverna ska direktplaceras i ordinarie klasser, eller om särskilda introduktionsgrupper/ förberedelseklasser ska finnas för nyanlända elever.” (Juvonen u.u.)

Mottagande och placering av nyanlända elever i gymnasieskolan

”För elever som inte är behöriga att studera på gymnasiet erbjuds fem introduktionsprogram (Skollagen 2010:800, 17 kap. 2 §). Det program som kallas språkintrödnin riktas sig särskilt till nyanlända, och syftar till att förbereda dem för studier inom de nationella gymnasieprogrammen eller till att de ska börja arbeta. Till skillnad från de nationella programmen har introduktionsprogrammen inga ämnesplaner eller examensmål. Utbildningen ska istället innehålla de ämnen och kurser, på grundskolenivå eller på gymnasial nivå, som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Läsåret 2015/16 var nästan 18 700 elever eller 6 procent av samtliga elever på gymnasieskolan inskrivna på språkintrödninprogrammet, en ökning med hela 34 procent mot läsåret innan (Skolverket 2016).” (Juvonen u.u.)

Inkluderande undervisning av flerspråkiga elever

Vardagsspråk, skolspråk och ämnesspråk - språkutvecklande arbetssätt

Skolans mål är att utbilda i ämnen, man ska lära sig språk, matematik, biologi osv. Språket har dock en central roll i skolframgång. Skolrelaterade kunskaper, särskilt i de senare skolåren, konstrueras genom språket, vilket gör att språket bär ”the whole burden of information” (Halliday, 1999: 85).

Vardagsspråk, skolspråk och ämnesspråk

- Vardagsspråk, att kunna kommunicera i vardagliga situationer
- Skolspråk: Det språk som krävs för att kunna ta till sig ny information, beskriva abstrakta fenomen och utveckla begreppsförståelse.
- Ämnesspråk, t.ex. matematikspråket, ”matematiska”: udda, axel, rot ...

Är alla lärare språklärare? Ja, alla lärare är lärare i sitt ämnesspråk och alla lärare bör arbeta språkutvecklande, oavsett om eleverna är flerspråkiga eller inte. (Jfr. kursplaner, genrepdagagogik i alla ämnen.)

Inkluderande flerspråkig undervisning

Kugelmass (2006: 279) definierar inkluderande undervisning som undervisning som stöttar och välkomnar diversitet hos alla elever. Inkludering handlar alltså inte bara om fysisk inkludering t.ex. i

form av placering av nyanlända elever i ordinarie klassrum eller utbildningsprogram. Det handlar snarare och framför allt om att erkänna och välkomna de kognitiva, kulturella och utbildningsmässiga resurser som alla barn och ungdomar förfogar över, deras särskilda kvaliteter och förmågor (Ranson 2004). Stöttar *alla* barn och ungdomars lärande.

När det gäller flerspråkiga barns lärande omfattar detta inte minst elevers *alla* tidigare språkkunskaper. Systematisk och planerad användning av elevers och lärares *alla* språkliga resurser för att stötta lärande är A och O både praktiskt och teoretisk (García 2009, García & Wei 2014, Creese & Blackledge 2010 and Blackledge & Creese 2014, Routarinne & Ahlholm u.u.). En flerspråkig, inkluderande pedagogik stöttar även elevers språk- och identitetsutveckling.

Utmaningar

Internationella (OECD, 2010) och nationella studier (Bunar, 2012; Skolinspektionen 2009; 2014) visar på ett avsevärt gap mellan migranternas och icke-migranternas skolresultat, trots de goda intentionerna i Skollagen, läroplanerna, kursplanerna och policydokument. Läsåret 2014/15 var bara 26% av nyanlända elever som avslutade grundskolan behöriga att fortsätta på gymnasiet (att jämföras med 85,6% av alla elever).

Stödstrukturerna är bra, men otillräckliga och vi har en lång väg att uppnå målet om individanpassad, inkluderande flerspråkig pedagogik. Vi dras med andra ord med stora impleteringsproblem.

Modersmålsundervisning i praktiken

(Ganuza & Hedman 2013, Juvonen 2015; u.u.; u.a., Reath Warren u.u.)

- Oftast bara en timme i veckan, omöjligt att nå kursmålen
- Få behöriga lärare

Undervisning i svenska som andraspråk i praktiken

(Axelsson, Hyltenstam & Lindberg (red.). 2012)

- Brist på behöriga lärare
- Inget krav inom lärarutbildning om flerspråkighet

Studiehandledning på modersmål i praktiken

(Reath Warren)

- Kan inte ges till alla (brist på studiehandledare)
- För lite!

Språkutvecklande arbetssätt i praktiken

(Gibbons 2002; 2010, Rose & Martin 2012, Schleppegrell 2004 m.fl.)

- Stort fortbildningsbehov

Inkluderande flerspråkig pedagogik i praktiken

(Juvonen 2015)

- Materiella resurser otillräckliga (tid för individuella elever och tid för samarbete)
- Känsla av att inte räcka till (tids- och kunskapsbrist)
- Det finns en del föreställningar om att tala modersmål inte skulle fungera som en resurs för elevernas lärande (kunskapsbrist)

Mottagande i praktiken

”Förberedelsklassen utgör ofta en trygg inlärningsmiljö, där de nyanlända eleverna med stöd av såväl modersmåls lärare som svenska som andraspråkslärare kan få en bra start i den svenska skolan. Å andra sidan har förberedelseklasser kritiserats för långa vistelsetider, åldersblandade grupper, bristfällig samordning mellan undervisande lärare och fysisk separering från den övriga skolan, som kan leda till segregation och marginalisering av eleverna (Bunar 2010, Juvonen 2015, Nilsson Folke 2015, Nilsson & Bunar 2015, Skolinspektionen 2009; 2014). Intressant nog är segregation och marginalisering också vad eleverna i ordinarie klass riskerar. Förstår man inte vad som försiggår i klassen utvecklar man inte heller sina ämneskunskaper (Axelsson 2015, Juvonen 2015, Nilsson & Axelsson 2013).” (Juvonen u.u.)

Bedömning i praktiken

Det finns ännu ingen forskning om det nya bedömningssystemet, men flera tidigare kommunala rapporter tyder på att bedömningen ofta varit ytterst summarisk, om den ens genomförts.

Forskningsläget

”Forskningen på området har flera avsevärda styrkor. Nyanlända i utbildningssystemet är en central fråga med långsiktiga konsekvenser för svensk skola och samhälle. Detta och bristen på forskning gör att nya studier kan få stort vetenskapligt och praktiskt genomslag. Befintlig forskning syftar främst till att förstå ungas erfarenheter och upplevelser i relation till villkorande strukturer och har belyst nyanlända barn och ungdomar som självständiga och motståndskraftiga aktörer. Teoretiska och analytiska insikter från flerspråkighetsforskningen utgör områdets starkaste aspekt och ger en god grund för vidare utveckling av kunskaper om andraspråksinläring och fördjupning av modersmålet hos nyanlända. Att forskning bedrivs inom ett flertal discipliner kan bädda för fruktbart tvärvetenskapligt forskningssamarbete. Sammantaget är dock forskningen om nyanlända elever i Sverige kraftigt underutvecklad på i stort sett alla punkter: policyanalyser på nationell och lokal nivå; mottagningssystemet och dess effekter; samarbete mellan aktörer i och omkring skolan; kommunikationen mellan aktörerna; undervisningens pedagogiska innehåll; betydelsen av olika organisatoriska modeller och klassrumspraktiker för barn i olika åldrar och med olika skolbakgrund; elevernas identitetsutveckling och faktorer som främjar de nyanländas akademiska karriärer; föräldrars inställning till barnens skolgång. Teoriutveckling lyser med sin frånvaro. Publicering i ansedda internationella tidskrifter, långsiktiga uppföljningar och systematisk samverkan med forskare från andra länder förekommer sparsamt. I synnerhet är behovet stort av studier där pedagogiska (didaktiska, språkvetenskapliga) och samhällsvetenskapliga forskare samarbetar, så att t.ex. studier av undervisningen och dess effektivitet kombineras med studier av mottagningssystemet och relationer mellan lärare och föräldrar. Det behövs också forskning som förenar olika metodologiska och teoretiska perspektiv, samt internationellt jämförande studier.” (VR 2015, s. 52)

Lagstiftning och styrdokument (kan hämtas från <https://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/> och/eller www.Skolverket.se)

Gymnasieförordning (SFS 2010:2039).

Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

Lgr11 (2011) Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Reviderad 2015). Stockholm: Skolverket.

Skolförordning (2011:185)

Skollagen (2010:800).

SKOLFS (2011:144) Förordning om läroplan för gymnasieskolan.

Språklagen (2009:600).

Övriga referenser

- Axelsson, M. 2015. Nyanländas möte med skolans ämnen i ett språkdidaktiskt perspektiv. I Bunar, N. (red.) (2015) *Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Axelsson, M., Hyltenstam, K. & Lindberg, I (red.). 2012. *Flerspråkighet: en forskningsöversikt*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Blackledge, A. & Creese, A. 2014. Heteroglossia as Practice and Pedagogy. In Blackledge, A. & A. Creese (Eds.) *Heteroglossia as Practice and Pedagogy*, 1–20. New York: Springer.
- Bunar, N. (2010) *Nyanlända och lärande. En forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*. Vetenskapsrådets rapportser 6: 2010. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Bunar, N. 2012. *Skolan och staden – forskningsperspektiv på integration och skolrelaterade klyftor i den moderna staden*. Malmö: Kommission för ett socialt hållbart Malmö.
- Bunar, N. (red.) (2015) *Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Creese, A. & Blackledge, A. 2010. Translanguaging in the Bilingual Classroom: A Pedagogy for Learning and Teaching? *The Modern Language Journal* 94(1), 103–115.
- Ganuza, N. & C. Hedman (2014) Struggles for legitimacy in mother-tongue instruction in Sweden. *Language and Education*, 29 (2): 125–139.
- García, O. 2009. *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- García, O. & Wei, L. 2014. *Translanguaging: Language, biligualism and education*. London: Palgrave & Macmillan.
- Halliday, M.A.K.1999. Grammar and the construction of educational knowledge. In Berry, R., B. Asker, K. Hyland & M. Lam (Eds.). *Language Analysis, Description and Pedagogy*, 70–87. Hong Kong: The Hong Kong University of Science and Technology.
- Gibbons, P. (2002). *Scaffolding language, scaffolding learning: Teaching second language learners in the mainstream classroom*. Portsmouth: Heinemann.
- Gibbons, P. (2010). *Lyft språket. Lyft tänkandet. Språk och lärande*. Stockholm: Hallgren & Fallgren.
- Juvonen, P. (2015) Lärarröster om direktplacering av nyanlända elever. I: Bunar, N. (red.) *Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Juvonen, P. (u.u.). Nyanländ i den svenska skolan – om mottagande, utbildning och forskning. I Juvonen, P. & Axelsson, M. (red.) [Temanummer om nyanlända] *Nordand* 16-2.
- Juvonen, P. (u.a) Transforming mother tongue instruction to subject support in L1 for recently arrived students? (Preliminär titel, presenterat på HOLM2016 i Berlin 2016-02-12).
- Kugelmass, J.W. 2006. Sustaining cultures of inclusion: the value and limitations of cultural analyses. *European Journal of Psychology of Education*. Vol XXI(3), 279–292.
- Nilsson Folke, J. 2015. 'Sitting on embers': a phenomenological exploration of the embodied experiences of inclusion of newly arrived students in Sweden. *Gender and Education*. Advance Online Publication. DOI:10.1080/09540253.2015.1093103

- Nilsson, J. & Axelsson, M. (2013). "Welcome to Sweden": Newly Arrived Students' Experiences of Pedagogical and Social Provision in Introductory and Regular Classes. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 6(1), 137–164.
- Nilsson, J. & Bunar, N. (2015). Educational responses to newly arrived students in Sweden. Understanding the structure and influence of post-migration ecology. *Scandinavian Journal of Educational Research*. (under utgivning)
- OECD 2010. *PISA 2009 results: Learning trends: Changes in student performance since 2000* (Volume V). Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1787/9789264091580-en>.
- Ranson, S. 2004. Configuring school and community for learning: the role of governance. *London Review of Education*, Vol 2(1), 3–15.
- Reath Warren, A. (u.u.) Multilingual Study Guidance in the Swedish compulsory school – Translanguaging approaches to subject learning. I Juvonen, P. & Axelsson, M. (red.) [Temanummer om nyanlända] *Nordand* 16-2.
- Rose, D. & Martin. J. 2012. *Learning to write, reading to learn. Genre, knowledge and pedagogy in the Sydney school*. Sheffiled: Equinox.
- Routarinne, S. & Ahlholm, M. (u.u.) Tvåspråkiga konstruktioner som resurs för meningsskapandet (meaning making) i förberedande undervisning. I Juvonen, P. & Axelsson, M. (red.) [Temanummer om nyanlända] *Nordand* 16-2.
- Schleppegrell, M.J. 2004. *The Language of Schooling. A Functional Linguistics Perspective*. New Jersey & London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Skolinspektionen 2009. *Utbildning för nyanlända elever – rätten till en god utbildning i en trygg miljö*. Övergripande granskningsrapport 2009:3
- Skolinspektionen 2014. *Utbildningen för nyanlända elever*. Rapport 2014:03, 6–38.
- VR (2015) *Forskningskvalitet för framtiden*. Vetenskapsrådets rapporter. Redovisning av regeringsuppdrag (U2015/1362/F). Stockholm: Vetenskapsrådet.

Länkar

Allmänt: Skolverket.se

Information om nyanlända och forskning om nyanlända:
http://www.andrasprak.su.se/nyanlanda_elever

Information om Svenska som andraspråk:
<http://www.andrasprak.su.se/>

Information om modersmålsundervisning:
<http://www.skolverket.se/skolutveckling/larande/sprak/amnen/modersmal>

Svensk språkpolitik:
<http://www.sprakochfolkminnen.se/sprak/sprakpolitik/>